



Pou de Can Coll

Fogars de la Selva

Ubicació

Lloc/Adreça: Polígon 12 Parcel·la 39
Emplaçament Veïnat de La Serra
Alçada: 103

Coordenades:

Latitud: 41.72561
Longitud: 2.63577
UTM Est (X): 469706
UTM Nord (Y): 4619376

Classificació

Número de fitxa 08082 - 116
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08081A012000390000BF

Fitxes associades:

[Can Coll](#)

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dj., 20/01/2022 - 12:45

Descripció

Pou vertical amb registre cilíndric excavat al terra, de gran profunditat, situat a mà esquerra del camí, al sud de la casa. La part superior visible presenta una forma troncocònica amb coberta voltada amb un parell d'obertures quadrangulars per on treure i canviar en cas de necessitat el travesser de fusta de penjar la corriola. Està construït amb parament de pedra, lligat amb morter de calç, amb alguns afegitons de maó a nivell de la portella d'accés. L'acabament exterior, tot i que actualment és gairebé imperceptible, estava fet a base d'un arremolinat de morter de calç. Orientada al sud-est, hi ha una portella de fusta, sense tancar, collada al muntant amb un parell de frontisses. Al dessota, destaca un ampit o pedrís de granit tallat en una sola peça (en forma de "U") per a posar-hi la galleda. La part inferior està reforçada amb un pilar fet a *posteriori*, de maó.

Història

Can Coll o el mas Coll és un mas fortificat, situat al veïnat de La Serra. La façana nord està arcerada per un marge de granit, retallat a la roca, al capdamunt del qual hi ha les restes de l'era.

Segons un pergami datat de l'any 1274, el mas Coll era sufragani del monestir de Roca-Grossa. El nom amb el qual està inscrit prové d'un coll natural (petita depressió que permet passar d'un vessant a l'altra de la carena i que els seus habitants prengueren fins a data d'avui.

L'any 1497 consta en el fogatge de Ramió. I a partir de l'any 1555, els fills d'aquesta família són inscrits en el llibre de bateig de la parròquia, com és el cas d'Antoni Juli, fill de Pere i de Mariàngela que habiten a la casa.

L'any 1560 el propietari del mas Coll, testa deixant uns diners per a l'ermita de la Serra.

L'any 1716 mor Antoni Coll, propietari del mas.

L'any 1743 es bateja Teresa Coll, filla de Miquel Serra (i Coll) i de Teresa Coll (Serra). En el bateig s'intercanvien els noms per continuar amb la nissaga Coll. N'és padrí, el governador d'Hostalric, Francesc de Rovira.

L'any 1790 es bateja Maria, filla de Salvador Serra i Camps i de Mariàngela Torrent i Punsich, habitants a Can Coll.

En el cadastre de 1862, el propietari és Josep Serra i Coll, que declara posseir, vint quarteres de secà, deu quartans de vinya, trenta-cinc quarteres de sureda, dues-centes vuitanta-cinc quarteres de bosc i cinquanta quarteres d'erm. També té una peça en un altre indret de dues quarters de secà. Declara disposar de varis caps de ramaderia, d'un parell de bous, una mula i un ruc.

L'any 1810, en el turó del Cucut situat al davant de la casa els francesos instal·laren canons per bombardejar Hostalric. Amb el pas dels anys, algunes de les bombes s'han anat localitzant als voltants de la finca. Es desconeix si la casa va patir destrosses però, a finals del segle XIX, s'hi fan obres de gran envergadura, amb elements constructius modernistes. El portal situat a la façana sud-oest té la data de 1884, que coincidiria amb l'acabament de la reforma. A més de la casa pairal, s'identifica la masoveria gran (on hi ha el segon rellotge de sol), i també la casa dels majordoms, situada a l'interior del recinte murallat, a mà dreta de la casa pairal. A posteriori, aquest edifici també fou habilitat com a segona masoveria.

Des del segle XVII, en els llibres de bateigs, casaments i òbits de la parròquia de Ramió s'hi van localitzant els diferents masovers amb la seva descendència, que fan pensar que tots ells treballaven les terres del mas. (1664: mor Antoni Nualart de quaranta vuit anys, pagès masover de la casa d'en Coll). A finals del segle

XIX, la finca disposava d'un oliverar situat a migdia, una vinya i a les terres de secà hi sembraven fesols menuts, farratge i prop del torrent, avellaners i aigua abundant. També disposaven d'una quinzena de vaques i venien llet i les corts dels porcs.

L'any 1905 entre les diferents dependències de la casa hi consten empadronats el matrimoni Josep Bruguera i Josepa Alsina amb el seu fill Francesc. L'any 1906 i fins 1914, Josep Serra i Josepa Serra i la minyona, Josepa Saurí. A la casa dels majordoms hi viuran el matrimoni Francesc Casellas i Rosa Molta amb dos mossos (Pere Casellas i Nicolau Expòsit). De 1915 fins a 1925 el matrimoni propietari de la finca són Josep Serra i Riera i Concepció Martínez Hugas, amb els seus dos fills (Josep Maria i Joaquim Maria) i la minyona (Francesca Vilà Joher). Els diferents matrimonis es van succeint durant el segle XX, tant pel que fa a l'ocupació de l'antiga casa dels majordoms com a les masoveries. Les dues cases tenien les dependències característiques de la casa de pagès, amb planta baixa i pis; cort pel bestiar, pallissa, un porxo i accés a l'era. L'aigua del dipòsit que hi ha al pla de dalt de la casa abastava les cases, els abeuradors i el safareig. Tot i que al dessota de la casa, uns metres més enllà de la barraca del Rei, es conserva un pou fet de pedra i una bassa excavada al sòl. Abans de la Guerra Civil tenien tartana i cavall. Després de la Guerra Civil, pels anys quaranta, a les masoveries s'hi instal·laren una nova família que tenia a més, un ramat de xais.

Prop dels Quatre Camins, on es poden veure les restes emboscades, el mas Coll tenia, al menys a partir del segle XVIII, els corrals de porcs que pasturaven menjant els glans del bosc. A la planta pis de l'edifici, hi varen viure diverses famílies de pastors, censades a partir de l'any 1742.

Bibliografia

FUGAROLAS i MASÓ, Jaume i VILÀ i CAMPS, Josep (2007). *Fogars de La selva, temps ha*. Fogars de La Selva: Edició dels autors.+





